

Dodoso la kubaini ucheleweshwaji wa kugunduliwa kwa ugonjwa wa ukoma kwa wagonjwa

Toleo 23 Aprili 2021

Maelekezo kwa mkusanya taarifa

Awali, dodoso hili lilitumika katika utafiti wa ugonjwa wa ukoma Ukanda wa Hararghe Mashariki nchini Ethiopia kama sehemu ya mradi wa PEP4LEP. Baadaye, lilirekebisha ili kuwezesha marekebisha ya kitamaduni kwa mikoa na nchi zingine. Andere speciale edities van het land zijn beschikbaar via <https://www.infolep.org>. Ikiwezekana kila nchi itumie toleo lake maalumu wakati wa ujazaji wa dodoso kwa wagonjwa wa ukoma (k.m kutumia ramani ya mwili kwa nchi husika)

Tafadhali chapisha Kiambata 1 (Picha iliyowekwa) kwa rangi. Inawezekana kuchapisha Kiambata 1, kukiwekea gamba gumu la plastiki ili kiweze kutumika mara nyingi (kitenganishwe na dodoso).

Katika mazingira ya kiutamaduni ya nchi ya Ethiopia, matumizi ya kalenda ya jadi yalionekana kuwa na thamani wakati wa ukusanyaji wa taarifa. Kalenda inayohusiana na mazingira halisi ya nchi husika au kalenda ya Gregorian inayotumiwa zaidi ulimwenguni inaweza imejumuishwa kwenye Kiambata 2. Ni muhimu kutumia kalenda hii ya kitaifa katika Kiambata 2. Ukitumia kalenda, tumia matukio makubwa (ya kihistoria, kisiasa au yanayohusiana na michezo kuanzia miaka mitano iliyopita), yanayoweza kuwa na thamani kubwa katika ukumbukaji wa taarifa . Matukio haya yanaweza kusaidia kutambua kucheleweshwa kwa uchunguzi wa ugonjwa wa ukoma kwa wagonjwa kwa ufanisi zaidi. Mwongozo wa Maswali-kwa-Maswali unafanywa (Question-by-Question Guide) a maelezo ya ziada na mifano juu ya jinsi ya kusimamia hojaji hii ya Uchunguzi wa Kuchelewa kwa Uchunguzi wa PEP4LEP. Tafadhali soma Mwongozo huu kabla na uchukue wakati unasimamia dodoso hili.

Dodoso hili mama linatumika katika mradi wa PEP4LEP. Tafadhali ongeza, ondoa, badilisha au panua dodoso hili ili kulifanya liwe sahihi na liendane na mazingira ya eneo lako la ukusanyaji taarifa.

Hojaji hii ilitengenezwa kama sehemu ya mradi wa PEP4LEP.

EDCTP

This project is part of the EDCTP2 programme supported by the European Union (grant number RIA2017NIM-1839-PEP4LEP).

LEPROSY RESEARCH INITIATIVE

This project received funding from the Leprosy Research Initiative (LRI; www.leprosyresearch.org) under LRI grant number 707.19.58.

Taarifa za mkusanya taarifa

Jina kamili:

Taaluma:

Kituo cha afya:

Tarehe ya ukusanywaji wa taarifa: (siku/mwezi/mwaka)

Sahihi ya mkusanya taarifa:

Taarifa za mgonjwa

Namba ya kitambulisho cha mgonjwa:

Aina ya mgonjwa (*weka alama ya v*):

- Mgonjwa ambaye HAKUGUNDULIWA kwenye mradi wa PEP4LEP
 Mgonjwa aliyegunduliwa kwenye utafiti wa mradi wa PEP4LEP

Inapohitajika, tafadhali acha maoni yako kwa watafiti hapa:

Ucheleweshaji wa utambuzi wa ugonjwa wa ukoma

1. Ni dalili gani ambayo uliigundua kwanza? _____

Onyesha picha zinazoonyesha dalili kwa mgonjwa. Maelekezo kwa mtafiti: Angalia kiambata 1.

2. Ni mwaka gani uligundua dalili hii ya kwanza?

3. unaweza kutueleza ni miezi mingapi iliyopita ulianza kuona dalili hii ya kwanza?

Kalenda katika kiambata 2 inaweza kutumika kuamua idadi ya miezi miezi iliyopita

4. a) Je unaweza kuniambia jinsi gani ugonjwa wako ulivyoendelea na kupata dalili nyingine na kwa muda gani umekuwa na dalili hizo? (Andika dalili na namba ya miezi sehemu inayofuata)

Dalili ya
1: Miezi iliyopita

Dalili ya
2: Miezi iliyopita

Dalili ya
3: Miezi iliyopita

Dalili ya
4: Miezi iliyopita

Dalili ya
5: Miezi iliyopita

Ikiwa kuna dalili Zaidi, ziorodheshe katika ukurasa uliopita pamoja na namba ya miezi ya kuonekana kwa dalili hizo

4b. Tafadhali onyesha kwa kuweka alama katika ramani ya mwili ukionyesha mahali ilipotokea dalili ya awali ya ugonjwa, ramani inapatikana ukurasa wa 6

5. Je, ni hatua gani zilizochukuliwa baada ya kugunduliwa kwa dalili za kwanza na hatua hizi zilichukuliwa lini? (taja hatua zilizochukuliwa, chagua majibu zaidi ya moja ikiwezekana, na taja idadi ya miezi)

Mifano inaweza kuorodheshwa hapa chini ili kuchochea kuuliza maswali ikiwa ni pamoja na: kutembelea mganga wa jadi, (kujitibu- mwenyewe) na tiba / dawa (tafadhali taja: mafuta, dawa mbadala, taratibu nyingine, nk), kutembelea kituo cha afya, hakuna hatua zilizochukuliwa, nk.

Hatua ya
1: Miezi iliyopita

Hatua ya
2: Miezi iliyopita

Hatua ya
3: Miezi iliyopita

Hatua ya
4: Miezi iliyopita

Hatua ya
5: Miezi iliyopita

6. Je ni lini ulienda kwenye kituo cha afya kwa mara ya kwanza?

Miezi iliyopita

7. Je ulitembelea kituo cha afya mara ngapi kabla ya kugundulika kuwa una ukoma?

Jumla ya ziara

8. Je ni lini uligundulika kuwa una ukoma?

Ⓐ *Miezi iliyopita*

9. Ikiwa unafikiria juu ya dalili za ugonjwa wako na maswali ambayo uliulizwa hapo awali, je unadhani ni lini dalili za kwanza kabisa za ugonjwa wako zilianza kuonekana?

Miezi iliyopita

10. Hitimisho:

Kuonekana kwa dalili ya kwanza ya ukoma:

(kadiria jibu pamoja na mgonjwa, kulingana na majibu kutoka swali la 2, 3 na 9)

Ⓑ *Miezi iliyopita*

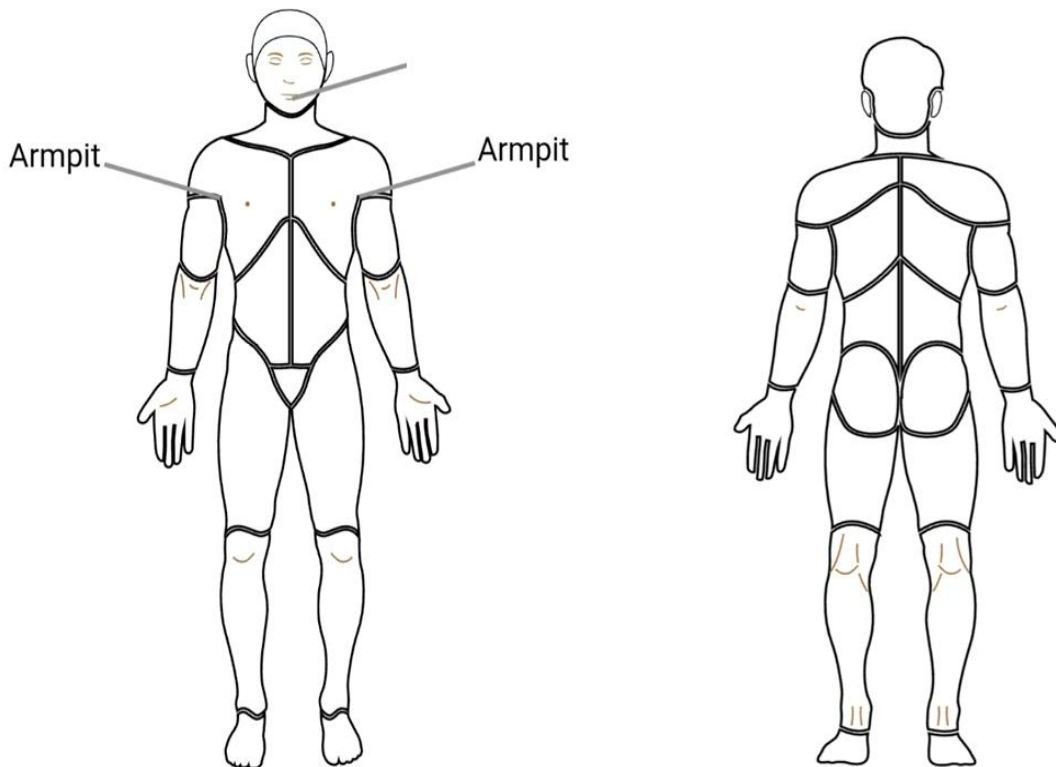
Ucheleweshwaji wa utambuzi: $(\text{Ⓑ} - \text{Ⓐ}) = \text{ } \text{miezi}$

Ramani ya mwili

4b. dalili ipi ni ya kwanza? Tafadhali weka alamaya dalili ya kwanza katika ramani ya mwili hapo chini kwa kutumia alama X:

i. Dalili ya kwanza ilikuwa ni:

ii. Tafadhali weka alama X katika ramani ya mwili kuonyesha ilipokuwa dalili ya kwanza:

MWISHO WA DODOSO HILI

Hitimisho

Kumbuka: Sehemu hii (swali la 11-14) ijazwe na mtu anayeingiza taarifa kwenye mfumo wa kuhifadhi taarifa tu. *

11. Weka alama ya v kwenye kisanduku na namba ya jumla ya miezi iliyopita ambapo dalili zilitajwa :

☐	Mabaka ya ngozi	☐	Miezi iliyopita
☐	Kupoteza hisia	☐	Miezi iliyopita
☐	Vinundu/vivimbe	☐	Miezi iliyopita
☐	Mishipa ya fahamu iliyopanuka	☐	Miezi iliyopita
☐	Kukosa hisia mikononi/miguuni	☐	Miezi iliyopita
☐	Ulemavu wa miguu	☐	Miezi iliyopita
☐	Ulemavu wa mikono	☐	Miezi iliyopita
☐	Kiganja kilichojikunja	☐	Miezi iliyopita
☐	Vindonda visivyo na maumivu	☐	Miezi iliyopita
☐	Vidole vilivyosinyaa, vilivyofupishwa	☐	Miezi iliyopita
☐	Athari (kuvimba kwa mwili)	☐	Miezi iliyopita
☐	Dalili nyingine ambazo ni:	☐	Miezi iliyopita

Namba ya utambuishi ya mgonjwa:

12. Tarehe ya kugundulika kwa ukoma $\textcircled{A}$: Miezi iliyopita

13. Kuanza kuonekana kwa dalili za kwanza za ukoma $\textcircled{B}$: Miezi iliyopita

14. ucheleweshaji wa ugunduzi $\textcircled{B} - \textcircled{A}$: Miezi

* Watafiti/watafiti wasaidizi wanapaswa kuangalia kama hitimisho lililotolewa na mkusanya taarifa linalingana na majibu ya maswali yaliyo kwenye dodoso.

Kiambata 1 – Seti ya picha

Ikiwa inahitajika, badilisha picha kwenye kurasa hizi 4 kwa picha zinazolingana na mazingira ya eneo hilo (kwa mfano, rangi ya ngozi ya watu wa eneo husika).

Inawezekana kuchapisha kiambata hiki mara moja (na kukiwekea gamba gumu la plastiki), ili kiweze kutumika mara nyingi wakati wa kukusanya taarifa kwa kutumia dodoso.

Mabaka ya ngozi

Mabaka ya ngozi

Mabaka ya ngozi

Mabaka na vivimbe/vinundu

Vivimbe/vinundu

Mishipa iliyopanuka

Ulemavu wa mguu

Ulemavu wa mkono

Kiganja kilichojikunja

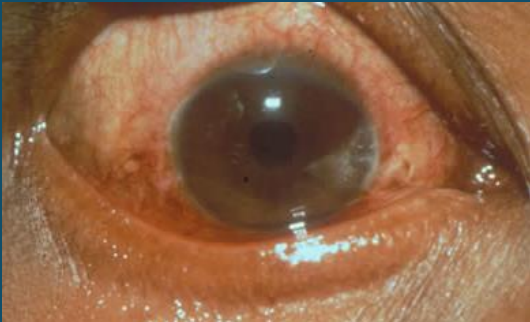
Majeraha yasiyokuwa na maumivu, vidonda visivyo na uchungu, malengenge yasiyokuwa na uchungu

Vidole vilivyosinyaa (vilivyofupishwa) na vilivyoharibika

Sifa za muonekano wa uso

Matatizo ya macho

Pua iliyoharibika muonekano

Masikio yaliyoharibia/ vivimbe

Vivimbe vya usoni

Ngozi kavu/ ngozi iliyopasuka (kupungua utokaji wa jasho kwenye miguu na mikono)

Kiambata 2 – Kalenda

Tafadhali ambatanisha pia likizo muhimu, hafla za msimu (kama msimu wa mvua) na kihistoria, kisiasa (kama rais mpya) au matukio yanayohusiana na michezo ya miaka mitano iliyopita. Unaweza pia kurudisha kumbukumbu ya wagonjwa kwa kuunganisha tarehe na hafla/matukio ya kibinafsi (kama ndoa, mtoto mzaliwa wa kwanza, kuanza kazi). Utaokoa gharama kama ukichapisha kiambata hiki na kukiweka gamba gumu la plastiki ambapo utaweza kukitimia mara nyingi unapokusanya taarifa kwa kutumia dodoso.

1.1 kalenda kwa mshiriki aliyesoma

Tanzania 2019 Kalenda							Sikukuu	
Januari							1 Jan Mwaka mpya	
Februari							12 Jan Mapinduzi ya Zanzibar	
Machi							7 Apr kumbukumbu ya Karume	
Aprili							19 Apr Ijumaa kuu	
Mei							22 Apr Jumatatu ya Pasaka	
Juni							26 Apr Sikukuu ya Muungano	
Julai							1 May Sikukuu ya wafanyakazi	
Agusti							4 Jun Idd Mosi	
Septemba							5 Jun Idd Pili	
Oktoba							7 Jul Saba saba	
Novemba							8 Aug Nane nane	
Disemba							11 Aug Idd Al Haj	
							14 Oct Kumbukumbu ya Nyerere	
							9 Nov Maulidi	
							9 Dec Uhuru	
							25 Dec Krismasi	
							26 Dec Zawadi	

Matukio

2014: April mafuriko yaliyotokea Dumila/Dakawa kutokana na mvua kubwa iliyonyesha Morogoro

2015: Marchi mafuriko yaliyotekea Shinyanga April mapendekezo ya katiba mpya yanahairishwa, October uchaguzi mkuu na Mh Magufuli achaguliwa kuwa raisi

2016: Januari Mafuriko Dodoma, April Tanzania na ganda wanakubaliana kujengabomba la mafuta la afrika mashariki.

2017: Februari gazeti la mwanahalisi linafungiwa, Marchi mwanamuziki nay wa mitego anawekwa ndani.

2018: Agusti uchaguzi wa mitaa, Novemba, jeshi lanunua korosho kutoka kwa wakulima

2019: Marchi mafuriko yapelekea kufungwa barabara ya Morogoro.

1.2 Kalenda kwa washiriki ambao hawakusoma.

Wakati wa mahojiano na mshiriki ambaye hakisoma, uliza maswali yafuatayo.

“Unapofikiri ni muda gani umepita tangu umeona dalili hizi, unaweza kuelezeaje?”

Unaweza kumsaidia mshiriki kwa kumuuliza maswali yatakayomsaidia kumkumbusha matukio muhimu katik maisha yake.

- Ndoa
- Kupata motto
- Kufunga hedhi (ikiwa ni mwanamke)
- Kifo cha mpendwa wake
- Sherehe mbalimbali

Kalenda ya mazao

Msimu	Mazao	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Msimu mkubwa wa mvua (masika)	Mahindi												
	Mtama												
	Uwele												
	Mpunga												
	Ngano												
	Maharage												
Msimu mdogo wa mvua (vuli)	Mahindi, Mtama, uwele, maharage												
Ufunguo:		Kupanda				Palizi				Kuvuna			

Matukio ya nchi na kimkoa

2014: Aprili mafuriko yaliyotokea Dumila/Dakawa kutokana na mvua kubwa iliyonyesha Morogoro

2015: Marchi mafuriko yaliyotekea Shinyanga April mapendekezo ya katiba mpya yanahairishwa, October uchaguzi mkuu na Mh Magufuli achaguliwa kuwa raisi

2016: Januari Mafuriko Dodoma, April Tanzania na ganda wanakubaliana kujengabomba la mafuta la afrika mashariki.

2017: Februari gazeti la mwanahalisi linafungiwa, Marchi mwanamuziki nay wa mitego anawekwa ndani.

2018: Agusti uchaguzi wa mitaa, Novemba, jeshi lanunua korosho kutoka kwa wakulima

2019: Marchi mafuriko yapelekea kufungwa barabara ya Morogoro